

VEILIG VIEREN

VUUR OP DE VRIJESCHOOL

Instemming:

Versie	Datum	Naam	Functie	Ingestemd
1.8	14-9-20	Directeuren	DO	15 september 2020
1.9	23-9-20	GMR	GMR	5 oktober 2020

INHOUD

Inhoud	1
1. Vuur op de vrijeschool	3
Doel van dit document.....	3
Waarom is vuur belangrijk?	3
Hoe is dit document tot stand gekomen?	3
Vuur bij jaarfeesten.....	3
Michaëlsfeest	4
Sint Maarten	4
Advent	4
Sint Lucia	4
Kerst	4
Maria Lichtmis.....	4
Sint-Jansfeest	5
2. Rollen & verantwoordelijkheden	6
Eindverantwoordelijkheid directeur	6
Team	6
Coördinator/hoofd veiligheid.....	6
Vuurmeester	6
BHV.....	7
Ouders.....	7
Leerlingen.....	7
3. Voorwaarden & benodigdheden.....	8
Verplicht aanwezig materiaal.....	8
Fakkels.....	8
Kaarsen & waxinelichtjes	8
Gebruik van hout & groen.....	8
Versiering & aankleding	8
Kledingvoorschriften	9
4. Jaarfeesten	10
Michaëlsfeest	10
Sint Maarten	10
Advent.....	10
Kerst	10
Sint Lucia	10
Maria Lichtmis.....	10
Sint-Jansfeest	11
5. Andere vuurgerelateerde activiteiten.....	13

Broodjes bakken.....	13
Pizzaovens, barbecue	13
Vuurkorven.....	13
Bronvermelding.....	13

1. VUUR OP DE VRIJESCHOOL

DOEL VAN DIT DOCUMENT

Dit document is geschreven om helderheid te scheppen over rollen en verantwoordelijkheden bij de viering van jaarfeesten waarbij gebruik wordt gemaakt van (open) vuur in haar vele vormen. De ervaring leert dat persoonlijke ideeën omtrent de omgang met vuur voorrang krijgen op gemaakte afspraken. Daarnaast lopen de mogelijke gevolgen van soorten vuur nogal uiteen. Een groot kampvuur is veilig op een geschikte stookplaats met voldoende voorzorgsmaatregelen en buiten een droogteperiode. Eén klein waxinelichtje bij een toneelstuk met veel nylon of plastic kleding kan rampzalige gevolgen hebben.

De school heeft een voorbeeldfunctie en een verantwoordelijkheid bij veiligheid binnen de eigen gemeenschap van team en kinderen en ook voor de oudergemeenschap. Het is belangrijk om stil te staan bij de vraag hoe wij elkaar scherp houden en zorgen dat op de vrijeschool jaarfeesten gevierd worden zonder dat de veiligheid in het gedrang komt.

Wanneer ouders op eigen initiatief een (jaar)feest organiseren zonder betrokkenheid van de school is het geen schoolactiviteit. Derhalve is de school en/of het bestuur van Ithaka niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor deze activiteit.

In dit beleidsdocument worden jaarfeesten besproken; het is altijd mogelijk dat een school in de wijze van viering afwijkt. We hebben getracht alle jaarfeesten zo uitgebreid mogelijk te beschrijven, het staat de scholen vrij om bijvoorbeeld een andere invulling aan de Sint-Jan viering te geven (bijv.: over water springen i.p.v. vuur, of alleen kinderen uit de zesde klas springen).

De in dit document beschreven regels rondom het gebruik van vuur en veilig vieren blijven echter ongewijzigd.

WAAROM IS VUUR BELANGRIJK?

In alle culturen heeft vuur een enorme aantrekkingskracht. Waar vuur is, verzamelen mensen zich eromheen: het verbindt, biedt warmte en gezelligheid. Vuur is één van de primaire levensbehoeften van de mens. Zonder vuur geen beschaving, geen warmte- en lichtbron, geen mogelijkheid om eten te bereiden.

Vuur verteert alles, ruimt op en reinigt. Van oudsher zijn er wereldwijd vele rituelen waar het vuur een belangrijke en vaak religieuze rol speelt. De aantrekkingskracht van vuur ligt ook in het feit dat vuur gevaarlijk is of kan zijn. 'Spelen met vuur' is een voorbeeld van een uitdrukking. Wij moeten leren omgaan met vuur, anders 'gaat het als een lopend vuurtje'. Wanneer vuur in de natuur een gebied beschadigt, ontstaat er na enige tijd weer nieuw leven op een vruchtbare grond.

In de Griekse mythologie wordt beschreven hoe Prometheus het vuur van de Goden steelt en het aan de mensen schenkt. Hij moet als straf vele jaren boeten, geketend aan de rotsen van de Kaukasus. De Goden wilden het bijzondere vuur voor zichzelf houden.

HOE IS DIT DOCUMENT TOT STAND GEKOMEN?

In september 2019 is binnen Ithaka een start gemaakt om richtlijnen op te stellen tot het veilig vieren van jaarfeesten (met vuur). Vervolgens is dit document uitgewerkt in samenwerking met de Vereniging van vrijescholen. De tekst is daarna beoordeeld door een senior adviseur van de brandweer met ervaring op het gebied van crisisbeheersing en beleidsvorming.

VUUR BIJ JAARFEESTEN

Vuur wordt in vele van de vrijeschoolvieringen gebruikt en heeft bij iedere viering een andere rol en betekenis. Deze worden hieronder nader toegelicht.

MICHAËLSFEEST

Het eerste grote feest dat in het nieuwe schooljaar wordt gevierd is het herfst- of oogstfeest dat eind september plaatsvindt. Bij deze viering gaat het om het innerlijke vuur: heb de moed om je angst te overwinnen. Er worden allerlei spelletjes gedaan waarin dit thema verwerkt is. Het liefst buiten waar het kan stormen en regenen in dit jaargetijde. Een verhaal dat sterk verbonden is met dit feest is de legende van Joris en de draak. Hij verslaat de draak en redt daarmee de prinses die opgeofferd moest worden aan dit dier. Joris wordt in zijn strijd bijgestaan door aartsengel Michaël. Op sommige scholen wordt dit verhaal nagespeeld en wordt er een grote draak door de kinderen verslagen (en soms verbrand). Er worden vliegers opgelaten en drakenbrood gegeten.

SINT MAARTEN

Naarmate de dagen korter worden kijken de kinderen uit naar het Sint Maartenfeest. Een feest dat het binnengaan in de wintertijd aankondigt. Een wortel, biet of knol uit de (donkere) aarde wordt uitgehold en in de vrucht wordt een lichtje geplaatst: het licht in de duisternis. In het licht van de avondschemering buiten worden binnen lantarens neergezet. Op elf november lopen de kinderen langs de huizen en zingen ze over Sint Maarten die ooit een deel van zijn mantel aan een bedelaar schonk. Nu schenken de mensen fruit of snoep aan de kinderen die langs de deuren gaan.

ADVENT

Op de vier zondagen voorafgaand aan Kerst wordt het Kerstfeest voorbereid. Het is een traditie om op de eerste Adventszondag jonge kinderen een spiraal te laten lopen om in het midden een kaarsje aan te steken. Als alle kinderen dit gedaan hebben, is een spiraal (een Adventstuin) van licht ontstaan. De weg naar het grote Licht, het Christuskind dat geboren zal worden, is hiermee voorbereid. Tevens wordt elke week een extra kaars aangestoken, totdat alle vier de kaarsen branden en het Kerstfeest gevierd kan worden.

SINT LUCIA

Op sommige scholen wordt aandacht besteed aan het Zweedse Luciafeest. Lucia is een heilige die elk jaar op 13 december vereerd wordt met zang en een optocht. Voaraan de optocht loopt Sint Lucia: een leerling in witte kleding met een kaarsenkroon. Dit feest is wederom een vooraankondiging van het licht.

KERST

Het grote Lichtfeest wordt kort na de donkerste dag van het jaar gevierd. Kaarsen worden ontstoken en de kerstboom is prachtig versierd en verspreidt licht. Het Kerstkind is geboren en de zon gaat vanaf die dag steeds meer schijnen. De dagen worden langer.

MARIA LICHTMIS

Op deze dag, begin februari, wordt de kersttijd afgesloten. In de kleuterklassen worden alle restjes kaars in notendopjes met een lontje gegoten en aangestoken terwijl ze in een teiltje met water drijven.

SINT-JANSFEEST

Sint-Jan wordt gevierd op of rond 24 juni, rond de langste dag van het jaar. Deze dag heeft een centrale plek in het jaar, zes maanden voor en na Kerst. De naam Sint-Jan komt van Johannes de Doper.

Het Sint Jansvuur heeft een centrale plek op het terrein waar het feest gevierd wordt.
Een voorbeeld van een viering van Sint Jan:

Iedereen gaat er in een grote kring omheen zitten. Het vuur wordt met zorg opgebouwd en op een speciale manier (per school verschillend) aangestoken. Zo laten we zien dat er aandacht en eerbied is voor het Sint-Jansvuur.

De kinderen van de hoogste klas, klas zes, steken traditiegetrouw het vuur aan. Daarna springen zij eroverheen. Eerst alleen, vervolgens met ouders en/of klasgenoten. Daarmee sluiten ze acht jaar vrijeschoolonderwijs af. Ze springen als het ware de basisschooltijd uit. In hun sprong over het vuur laten ze zien dat ze de moed hebben 'verzameld' om dit te doen. Ze durven dit. Ze hebben acht jaren kennis en kunde verzameld, ervaringen opgedaan en vele dingen individueel of met de groep gedaan. En in die ene eerste sprong, in het bijzijn van de hele schoolgemeenschap, laten ze dit zien.

Aan het einde van klas zes zijn ze meestal twaalf of dertien jaar. Met de overgang naar het voortgezet onderwijs zitten zij zelf ook in een soort overgang. Ze nemen afscheid van hun kind-zijn en gaan op weg naar de puberteit. Na de zomervakantie komt hun een nieuwe wereld tegemoet. De beslotenheid van de basisschool (meestal 200 – 300 kinderen) maakt plaats voor de wereld van scholengemeenschappen met soms wel duizend of meer leerlingen. De vertrouwde kapstok is opeens een kluisje.

De leerlingen van de hoogste klas van het voortgezet onderwijs zijn al bijna volwassen.

Het Sint-Jansfeest is een ritueel op een keerpunt in de ontwikkeling van het schoolgaande kind, een poort naar een andere wereld, een drempel over om de maatschappij op een andere en nieuwe manier te leren kennen.

2. ROLLEN & VERANTWOORDELIJKHEDEN

Ten aanzien van het omgaan met vuur gelden binnen Stichting Vrijescholen Ithaka voor alle jaarfeesten en activiteiten de volgende afspraken.

EINDVERANTWOORDELIJKHEID DIRECTEUR

De bestuurder is formeel eindverantwoordelijk maar kan deze verantwoordelijkheid niet ter plaatse dragen; derhalve mandateert de bestuurder de (adjunct-)directeur voor handhaving van het beleid..

De bestuurder behoudt zich het recht voor om geen akkoord te geven voor een viering met vuur.

De (adjunct-)directeur is door mandaat te allen tijde medeverantwoordelijk voor hetgeen op school en tijdens school gerelateerde activiteiten gebeurt. Hij/zij kan ook te allen tijde de activiteit stilleggen of stoppen indien de situatie hierom vraagt. Innerlijke overtuiging en eigenaarschap is noodzakelijk voor een gemandateerde medeverantwoordelijkheid.

Bestuur/directie is niet verantwoordelijk voor betrokkenen (zoals medewerkers, ouders en kinderen) die bewust en opzettelijk het beleid niet volgen.

TEAM

Voorafgaand aan een vuuractiviteit wordt het beleid en eventuele risico's in het team besproken. Het team neemt samen met de directeur een beslissing of zij de verantwoordelijkheid voor het feest kunnen en willen nemen.

COÖRDINATOR/HOOFD VEILIGHEID

Deze rol kan vervuld worden door de directeur of bijvoorbeeld de hoofd bhv'er. De coördinator is geen vuurmeester maar heeft als specifieke taken:

- Alle organisatoren en betrokkenen informeren over de handelingen bij calamiteiten;
- Fysieke bereikbaarheid door hulpdiensten vooraf bedenken en bespreken met aanwezige bhv'ers;
- Bepalen wie hulpdiensten opvangen/wegwijzen op terrein en ruimte maken voor deze hulpdiensten;
- Maken van afspraken over het handelen bij calamiteiten: verloop eventuele ontruiming (routes, opvangplek, wie spreekt menigte toe etc.);
- Bepalen hoe een kleine brand geblust wordt (met emmers, jerrycans, brandblussers, brandslanghaspels. De coördinator houdt ook toezicht op de spullen);
- Indien 112-situatie: informeren van het 'hoofd veiligheid';
- Concreet afspreken wie welke positie inneemt rondom het vuur. Wie vangt de springer op? Wie checkt als er iemand onverhoopt toch vonken op de kleding krijgt o.i.d.?
- Concrete scenario's bespreken: als iemand struikelt en in het vuur landt; wie gaat wat doen? Hoe doen we dat? Bijvoorbeeld aan beide zijden van het vuur een of twee flinke emmers water neerzetten.

VUURMEESTER

De vuurmeester wordt benoemd door de jaarfeestcommissie. De vuurmeester is de persoon die zich bezighoudt met het aansteken en bewaken van het vuur. De vuurmeester is primair verantwoordelijk voor het vuur, laat de vuurplaats nooit onbewaakt en zorgt voor het doven van het vuur op juiste wijze (zand of water erover). Ook als het vuur gedoofd is, kan het nog smeulen en heet zijn: de vuurplek blijft bemand door de vuurmeester totdat het laatste kind/de laatste persoon vertrokken is.

Bij een jaarfeest zijn minimaal 2 vuurmeesters aanwezig.

Als een ouder de rol van vuurmeester uitvoert heeft hij/zij een achtergrond als bijv. bhv'er, (huis)arts of heeft andere professionele kennis over verantwoordelijk omgaan met vuur.

Taken en verantwoordelijkheden vuurmeesters:

- Opbouw, aansteken en doven van het vuur, afbakenen cirkel om het vuur en looppaden.
- Het verloop van het vuurspringen en eventuele fakkeloptocht 6^e klas.
- Zorgen voor een overzichtelijke stookplaats en het doen van een zogenaamde *veiligheidsscan* van de directe omgeving. Bijvoorbeeld: wat kan eventuele vonken ontsteken? Liggen er gebouwen met rieten daken in de omgeving, en is dat een risico? Kan er met de stookplaats een brand in de omgeving worden veroorzaakt?
- De vuurmeester heeft vier uur voor aanvang van de viering geen alcohol of andere verdovende middelen gebruikt en doet dit ook niet tijdens de bijeenkomst.

BHV

Bij elke activiteit waarbij open vuur wordt gebruikt is het belangrijk dat er ten minste 2 bhv'ers beschikbaar zijn voor zowel de kleuterklassen als de klassen 1–6. Behalve teamleden kunnen ook ouders hiervoor benaderd worden die medisch onderlegd zijn en/of in het bezit zijn van een bhv-diploma.

De bhv'ers zijn bij iedereen bekend en dragen een herkenningsteken, een hesje waar bhv of EHBO op staat, of een band om de arm. De bhv'ers zijn zich bewust van hun rol en herinneren elkaar hieraan. Ook binnen het team wordt voorafgaand aan het feest en nogmaals op de dag van het feest kort besproken welke bhv'ers beschikbaar zijn. Ook zij gebruiken vier uur voor aanvang van en tijdens de viering geen alcohol of andere verdovende middelen.

Op de dag van het jaarfeest wordt met het team en de betrokken bhv'ers het beleid besproken. Indien het om een viering gaat over een langere periode (bijvoorbeeld advent) geldt dit bij aanvang van de periode met een tussentijdse herinnering en bespreking in het team.

ouders

Ouders kunnen deelnemen aan jaarfeestcommissies en dragen geen eindverantwoordelijkheid tijdens jaarfeesten.

leerlingen

Leerlingen (inclusief kinderen van een uitvoerende of betrokken ouder) mogen nooit de taak van hun ouders tijdelijk waarnemen; ook niet in opdracht van de eigen ouder.

Leerlingen hebben alleen een rol bij het aansteken van vuur als dit gecoördineerd en gecontroleerd wordt en onder toezicht van de vuurmeester gebeurt en alleen wanneer zij hiervoor gevraagd zijn.

3. VOORWAARDEN & BENODIGDHEDEN

VERPLICHT AANWEZIG MATERIAAL

- Gekeurde blussers met geldende keuringsdatum;
- Blusdekens van recente datum;
- Voldoende water; er is nagedacht over een snelle toegang tot water om een eerste vuur te kunnen blussen;
- Scheppen en harken;
- Vrieskist of koeltas om ijskompresen koud te houden;
- Goedgekeurde EHBO-koffer(s);
- Telefoonnummers huisarts, huisartsenpost;
- Hesjes voor vuurmeesters, EHBO/bhv'er (geen nylon);
- Portofoons indien grote viering en/of een viering op locatie;
- Paaltjes en rood-wit terreinlint bij Sint-Jan.

FAKKELS

Voor meer uitleg over het gebruik van fakkels: zie het Sint-Jansfeest.

KAARSEN & WAXINELICHTJES

Binnen de Stichting is het branden van kaarsen niet toegestaan. Waxinelichtjes in lantarens en glazen potten met zand op de bodem zijn onder de volgende voorwaarden toegestaan:

- Alleen onder toezicht van een leerkracht;
- Niet plaatsen in de buurt van brandbare zaken zoals gordijnen, kledjes, lappen, papierwaren etc.;
- Niet plaatsen in de buurt van deuren (tocht);
- Let op kleding (zie pagina 9);
- Plaats waxinelichtjes in een stevige houder;
- Plaats waxinelichtjes niet bij een warmtebron zodat deze niet week worden.

GEBRUIK VAN HOUT & GROEN

Dennen- of naaldboomtakken zijn niet toegestaan, ook niet als ze geïmpregneerd zijn.

Bij het stoken van vuur; stook alleen schoon en droog hout. Het verbranden van afval en bewerkt hout is verboden. Geïmpregneerd en geleverd hout kan gevaarlijke stoffen bevatten die slecht zijn voor het milieu én voor de gezondheid. Nat of vochtig hout geeft veel rookoverlast en brandt slecht.

VERSIERING & AANKLEDING

Veilige versiering is moeilijk ontvlambaar. Het KEMA-keurmerk geeft aan dat de versiering brandveilig is. Controleer voor gebruik of de bedrading van lichtjes/versiering onbeschadigd is. Tip: probeer de versiering eerst door de lampjes voor het ophangen een half uur te laten branden.

Hang versieringen zo op dat niemand er tegenaan kan lopen. Zorg ervoor dat versieringen niet in aanraking kunnen komen met verlichting en apparaten die warm worden.

Hang versiering op met ijzerdraad, zodat het bij brand niet snel naar beneden valt.

Gebruik een onbeschadigd verleng snoer en leg dat zo neer dat niemand erover kan struikelen. Plak bekabeling die over de vloer loopt met stevige tape vast. Rol kabelhaspels bij gebruik altijd helemaal af. Koppel geen verlengsnoeren aan elkaar.

KLEDINGVOORSCHRIFTEN

Kleding kan bij open vuur vlam vatten. De snelheid waarmee een kledingstuk in brand vliegt en vuur en vlammen zich over de kleding verspreiden is vooral afhankelijk van:

- De vorm: wijdvallend of nauwsluitend;
- De samenstelling van de stof. Plantaardige vezels zoals katoen vatten makkelijker vlam dan dierlijke vezels zoals wol. Synthetische vezels (polyester en nylon) vatten juist moeilijker vlam, maar smelten bij contact met vuur. De smeltdruppels kunnen brandwonden veroorzaken en smelten snel vast aan de huid;
- De structuur van de stof: open of dicht geweven, harig of glad oppervlak.

Alleen kleding van natuurlijke (plantaardige of dierlijke) materialen is toegestaan. Het wordt afgeraden om synthetische kleding te dragen in de buurt van vuur. Dat geldt ook voor wijde kleding van welk materiaal dan ook.

Iedereen draagt dichte schoenen. Laarzen zijn niet toegestaan in verband met smeltgevaar.

Lang haar is opgestoken.

4. JAARFEESTEN

MICHAELSFEEST

Het is niet toegestaan om bij het bouwen van eventuele (zand)draken enige vorm van vuur te gebruiken.

SINT MAARTEN

Het branden van waxinelichtjes in pompoenlampions is alleen toegestaan in een potje met zand (in de pompoen). Bij de optocht gaat de voorkeur uit naar elektrische lichtjes.

ADVENT

Adventskransen van (geïmpregneerde) dennen- of naaldboomtakken zijn niet toegestaan. Natgemaakte klimop of een 'spiraal' van zand zijn een goed alternatief. In de adventskrans mogen geen waxinelichtjes gebruikt worden.

Er dienen bij de viering altijd minstens twee volwassenen aanwezig te zijn, evenals blusmiddelen.

Waxinelichtjes dienen stevig en rechtop in houders van klei geplaatst te worden in een glazen potje of lantaarntje. De 'spiraal' dient een breed looppad te hebben (min. 75 cm).

Houd rekening met de kledingvoorschriften. Via een brief van de leerkracht worden de betrokken ouders op de hoogte gesteld van de kledingvoorschriften. Als de kinderen in de zaal bij de adventsviering een waxinelichtje komen halen, mag dit alleen vervoerd worden in een lantaarntje of glazen potje met zand en onder toezicht en verantwoordelijkheid van de leerkracht. Na de adventsviering wordt het waxinelichtje gedoofd door de leerkracht.

KERST

Een kunstboom heeft de voorkeur. Een echte kerstboom is alleen toegestaan met kluit (kluit nathouden). Boom in een houder of emmer in een hoek. Niet in een loop- of vluchtroute of in de buurt van stopcontacten. Alleen KEMA-gekeurde verlichting gebruiken.

Laat geen verlichting branden in een onbemand lokaal. Toezicht van de leerkracht en de aanwezigheid van blusmiddelen is noodzakelijk.

Dennen- of naaldboomtakken zijn niet toegestaan (ook niet geïmpregneerd) in klaslokaal of op de gangen. Waxinelichtjes zijn niet toegestaan. KEMA-gekeurde verlichting zonder crêpepapier of doorzichtige doeken is toegestaan.

Voor kerststukjes wordt een waxinelichtje in een glazen potje of een lantaarntje gebruikt. Aanwezigheid van blusmiddelen is noodzakelijk.

SINT LUCIA

Het gebruik van een krans met brandende waxinelichtjes (op het hoofd) is niet toegestaan.

MARIA LICHTMIS

Walnootkaarsjes opbranden in een schaal met water, mits onder voortdurend toezicht, is toegestaan.

SINT-JANSFEEST

- Voorafgaand aan de festiviteit zijn de relevante vergunningen aangevraagd (door de school/jaarfeestcommissie). Vergunningen zijn sterk regio gebonden; daarom gaan we hier verder niet in op details. Informeer bij de eigen gemeente welke vergunningen nodig zijn;
- Een brandweerwagen of ambulance moet altijd door de straat kunnen rijden. Houd hier rekening mee bij het versieren. Er zijn een paar eenvoudige regels bij het versieren van de openbare weg:
 - Versieringen boven de openbare weg moeten hoger dan 4,2 meter hangen; Versieringen boven de weg moeten breder zijn dan 3,5 meter, dan kunnen vuilnisauto's en de auto's van de hulpdiensten erdoor;
 - Houd brandkranen vrij. Deze brandkranen liggen meestal in het trottoir en zijn afgesloten met een ijzeren deksel met als opschrift 'brandkraan' of 'hydrant';
- De stookplaats ligt op voldoende afstand van bebouwing en begroeiing en er zijn geen overhangende takken;
- Het is mogelijk om de stookplaats snel te verlaten;
- De stookplaats is overzichtelijk en er liggen geen obstakels rondom het vuur, zoals grote stapels brandhout.

Indien mogelijk houdt een vrijwillige brandweerman of -vrouw de supervisie over het vuur. Het Sint-Jansvuur wordt gemaakt door 2 vuurmeesters met bij voorkeur aanmaakhoutjes en blokjes. Zij blijven voortdurend waken in de onmiddellijke nabijheid van het vuur.

Het vuur mag niet dieper zijn dan 0,75 meter en max. 2 meter breed. Aan weerszijden dient voldoende ruimte te zijn, zodat uitgeweken kan worden. Er wordt tijdens het aansteken rekening gehouden met de windrichting en -sterkte. Bij grote droogte zal de brandweer een stookverbod afkondigen. Hier houden wij ons vanzelfsprekend aan.

Toezicht van de duidelijk herkenbare, aanwezige bhv'er(s) en de aanwezigheid van blusmiddelen zijn noodzakelijk.

Tijdens het Sint-Jansvuur wordt er door de kinderen en ouders die mogen springen over het vuur gesprongen. De wachtende rij ouders en kinderen en overige aanwezigen blijven op veilige afstand buiten het springveld, afgebakend door een duidelijk lint, paaltjes of touwen. Kinderen en ouders die over het vuur springen moeten voldoen aan de kledingvoorschriften (zie pagina 9). Indien dit niet het geval is kan een kind of ouder niet veilig springen en krijgt deze geen toestemming van de leerkracht en/of de vuurmeester om te springen. De kledingvoorschriften en consequenties van het niet opvolgen van de voorschriften (niet springen), zijn vooraf gecommuniceerd aan alle aanwezigen, bijvoorbeeld via de nieuwsbrief.

De loop- en springroute is duidelijk herkenbaar. Aan het begin van de rij met wachtende kinderen staan minimaal twee mensen, waarvan één leerkracht, die toezicht houden op het springen in de aanlooproute en tevens regelen wie er mag springen.

Rond het vuur moeten voldoende blusmiddelen aanwezig zijn; voldoende om een eerste startende brand mee te blussen, evenals een blusdeken om eventuele brandende kleding meteen te blussen. Er dient water en zand aanwezig te zijn om na afloop het vuur te blussen. De vuurmeester(s) houdt (houden) continue toezicht. De directeur controleert of aan deze voorwaarden is voldaan; pas als hij/zij het sein veilig geeft, mag er gesprongen worden. Bij diens afwezigheid dient er een vervanger aangewezen te zijn die de eindverantwoordelijkheid van de directeur overneemt.

Enkele aanwijzingen voor het gebruik van fakkels tijdens Sint-Jan:

- De 6^e klas oefent vooraf (droog) met het aansteken van het vuur d.m.v. fakkels
- De 6e klas beweegt zich richting de vuurplaats
- De 6e klas stelt zich, als dat lukt een beetje uit het zicht, op Uitdelen fakkels, inzingen (niet gelijk fakkels aansteken)
- Instructies fakkel-hygiëne (niet zwaaien, rennen)
- Mensen zitten in wijde boog om het vuur (met 'gangpaden') en zingen lied. Belangrijk dat iedereen zit en er even rust is
- De 6e klas komt aanlopen met fakkels, doven de fakkels in de doofbak en zingen in een kring om het vuur het lied
- Dan lopen ze door de corridor weer naar buiten de kring (rest blijft zitten!) en springen één voor één over het vuur eventueel begeleid door leerkracht/vuurmeester
- Pas wanneer alle 6e-klassers zijn geweest, kunnen anderen opstaan en in de rij voor het vuurspringen gaan staan.

De Sint-Jansafspraken op een rij:

- Er wordt een lange rij gevormd vanaf het startpunt
- De vuurmeesters geven groen licht dat het vuur gereed is voor de volgende springer
- Voorwaarden om te mogen springen:
 - Voor klassen 1-6 en hun gezin. Kleuters en kinderen onder de kleuterleeftijd springen niet
 - De vuurmeesters harken het vuur steeds bij elkaar; het vuur wordt steeds 'makkelijker' om overheen te springen. Het kan daarom handig zijn om op klassenvolgorde te springen, van boven naar beneden
 - Iedereen springt of alleen of met maximaal twee personen
 - Veilige kleding (zie kledingvoorschriften pagina 9)
- Bij einde vuurspringen: het vuur wordt dichtgeharkt, zand en water erover door vuurmeesters
- Zorg dat het vuur na afloop gedoofd en afgekoeld is en laat de stookplaats schoon achter
- Doe afgekoelde en afgebluste restanten in de vuilcontainer
- De vuurmeesters blijven bij het vuur totdat de laatste mensen zijn vertrokken en het vuur volledig gedoofd is.

De coördinator zorgt dat concreet wordt besproken wie welke positie inneemt rondom het vuur. Wie vangt de springers op? Wie controleert als er iemand onverhoopt toch vonken op de kleding krijgt? Ook concrete scenario's komen aan bod: als iemand struikelt en in het vuur landt; wie gaat wat doen? Hoe doen we dat? Bijvoorbeeld aan beide zijden van het vuur een of twee flinke emmers water neerzetten.

Iedere leerkracht maakt voorafgaand aan de viering duidelijke afspraken met de kinderen over gedrag bij het vuur zoals: respectvol omgaan met het vuur, afstand houden, geen spullen in het vuur gooien.

Indien een directeur ervaart dat er een onveilige situatie ontstaat of signalen krijgt van een bhv'er of vuurmeester, kan hij/zij besluiten om het vuur onmiddellijk te doven. Hij/zij blijft altijd medeverantwoordelijk, ook bij een schoolactiviteit buiten schooltijd om.

5. ANDERE VUURGERELATEERDE ACTIVITEITEN

Per activiteit of jaarfeest mag één open-vuurplek zijn. Meerdere plekken met vuur (bijv. barbecue en vuurkorf) creëren onoverzichtelijkheid en zijn verboden.

BROODJES BAKKEN

Broodjes bakken: het bakken van broodjes boven open vuur is te allen tijde alleen o.l.v. een vuurmeester toegestaan. Pas als de vuurschaal of -korf kan worden afgedekt kan deze alleen worden gelaten. De plek rondom vuurschaal of -korf is afgebakend gebied waar de kinderen niet mogen komen. Dit is duidelijk zichtbaar door bv. palen, linten of touwen.

PIZZAOVENS, BARBECUE

Gebruik van pizzaovens of barbecue is toegestaan mits zij buiten staan en door een vuurmeester worden bediend. Er moet voortdurend toezicht zijn en er moet een afgebakend gebied zijn waar de kinderen niet mogen komen. Dit is duidelijk zichtbaar door bv. palen, linten of touwen. Daarnaast is er een blusmiddel aanwezig naast de pizzaoven of barbecue.

VUURKORVEN

Het gebruik van vuurkorven of -schalen is te allen tijde alleen o.l.v. een vuurmeester toegestaan. Pas als de vuurschaal of -korf kan worden afgedekt kan deze alleen worden gelaten. De plek rondom vuurschaal of -korf is een afgebakend gebied waar de kinderen niet mogen komen. Dit is duidelijk zichtbaar door bv. palen, linten of touwen.

BRONVERMELDING

Brandveiligheid in en rond scholen, Centrum criminaliteitspreventie & veiligheid, 2010

Dossier brandveiligheid, Brandweer.nl, 2020

Gebruiksbesluit en voorzieningen huisvesting onderwijs, VNG, 2008

Procesmodel evenementenveiligheid, Instituut voor Fysieke Veiligheid, 2018

Schoolveiligheidsplan, Openbaar Onderwijs Zwolle & regio, 2014

Veiligheid bij het stoken van vuur, Scouting Nederland, 2016

Veiligheidsprotocol decemberfeestdagen, Stichting Pallas

Voorbeeld vuurprotocol, Vereniging van vrijescholen, 2019

Vuurprotocol, Pedagogisch beleidsplan Kairos, 2018

Wet milieubeheer